

572
1957

საქართველო
საბჭოთავო
საზოგადოებრივი
საბეჭდო
სამსახური

ღამა

«ღამა» იაპონიის
დასახელებული
და მზის ქარავანი, სრულიად
საბჭოთავო კაბინეტი»

№ 10

საბჭოთავო აკადემიური კომპოზიციის
შარბანი მუსიკალური ნაწარმების

ტომი 10
1957

საუბარი ნითელ ოქტომბერზე

შესავალი

სე რომ ვიხარია
 ზღვად გაშლილი ჯეჯილი,
 ვებერთელა ქარხნები
 ლაქვარდებში შექრილი,
 ცხვარი, როგორც ღრუბელი,
 შეფენილი იალალს,
 შენი ბალი საბავშვო,
 შენი სკოლა წყრიალა...
 ასე რომ ვახალისებს
 კრემლის ვარსკვლავ-შუქური,
 უველგან ხარაჩოები
 და მესების გუფუნი,
 რომ გახარებს მფრინავი
 ცაში წამოფრენილი
 და სხვაგვარი სამშობლო
 არც გაქვს წარმოდგენილი...
 დე ვახსოვდეს, პატარავ,
 მშობელ ქვეყნის მთა-ბარი
 რომ სხვა იყო, ყოველთვის
 არ ყოფილა ამგვარი.

შენ არ ვახსოვს წარსული,
 დრო ჩაგვრის და წამების;
 დღევანდელი დღისათვის
 ჰქუხდნენ ჩვენი მამები.
 ბევრი ბრძოლა გადაგვდა,
 ბევრი ბრძოლა დაგვეკირდა,
 ვიდრე ჩვენი სამშობლო
 ასე რიგად გაბრწყინდა.
 ბევრმა წყალმა იდინა,
 ჩაიარა ჩხრიალით,
 ვიდრე გაბრწყინდებოდა
 დილა ოქროსთმიანი.
 ახლა დროსა ოქტომბრის
 სივრცეს ლაღად მიაპოხს...
 სმენა! ჩვენი პოემა
 იმ ბრძოლებზე გვიამბობს
 და გვახსოვლის: ბედნიერ
 მზეს და დილას ოქროსფერს,
 ვუმაღლოდეთ ოქტომბერს,
 ძლიერადმოიღო ოქტომბერს.

ორთავიანი არწივი

საქართველო
საბჭოთაო

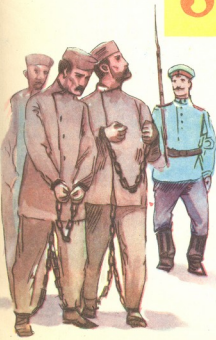
ყო ქვეყნად წყვდიადი,
წეცას თალბი ჰფარავდა,
იდგა მეფე ზვიადი
მშრომელ ხალხის ჯალათად.
მდიდრის იყო მამული,
მდიდრის იყო ქარხნები.
იყო მეფის რუსეთი
სამყრობილე ხალხების.
გლეხი მიწას ებრძოდა,
მუშა ჩაჩხთან შრომობდა,
მეფე ვალაღებული
იღბენდა და ომობდა,
და რომ შიშქვეშ მყოლოდა
ჯალათს ხალხი ჩაგრული,
ღერბს ეხატა არწივი—
საფრთხობელა ზღაპრული.
საძულველი რამ იყო,
წუხდა მისი მწახველი:
ორთავიანს, საზარელს
ქანჯში ეყურა მახვილი.
აქეთ სასახლეები—
ფუფუნება ზღაპრული,

იქით—შავი ქოხები
შავს ღამეში ჩაფლული.
ღუმდა რუსი, თათარი,
ყირგიზი და თურქმენი,
გულში ჩაგუბებოდა
ყველას ბოღმა უთქმელი.
ღუმდა ქართლის მთა-ბარიც
სევდით გადაბურული,
ვითომც სიმღერააო—
კენესას ჰგავდა ურმული.
მრავალ ბავშვსაც ბავშვობა
არ გაანდა მზიანი,
ყველას როდი უხმობდა
სკოლის ზარის წკრიალი.
ცოდნის, წიგნის ნათელიც
მდიდართათვის ნათობდა,
გლეხის ბიჭი ცანგალა
„ღედანას“ ნატრობდა.
და ბურავდა ქვეყანას
კუპრისფერი ჯანღები...
იყო მეფის რუსეთი
სამყრობილე ხალხების.

7269

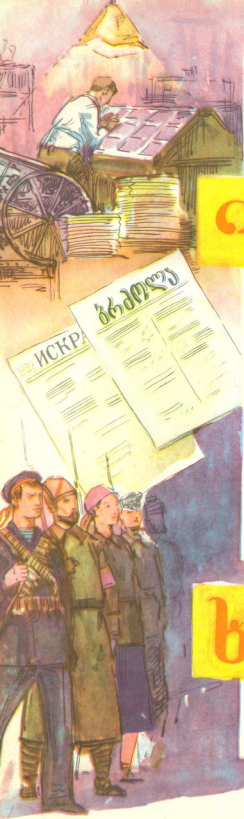
ხალხის გამოვლიება

სე ქროდნენ :ღღები
ჩაგვრით, რბევით, აკლებით.
მაგრამ ხალხიც არ იყო
უქმად. გულბელდაკრეფით.
გროვდებოდა წვეთ-წვეთად
გულში ბოღმანაღველი,
განდა—„თავისუფლება“ —
უწმინდესი სახელი.
იღვიძებდა რუსეთი—
ბუმბერაზი ქვეყანა:
ხალხმა ბევრჯერ იძძოღვრა
და ლაშქარი შეშყარა.
აღღდა სტენკა რაზნი
გლეხიკაცის საშველად;
პუგაჩოვიც იბრძოდა,
ჩვენი გმირი არსენაც...
მტარვალს ბევრჯერ მიუბტენ

ამოწვდილი მახვილით,
ქჷხდა—„თავისუფლება“ —
უწმინდესი სახელი.
და ქალაქშიც—„ძირს მეფე!“
გაჷვიროდნენ მუშები.
ბევრჯერ სისხლით მოარწყულა
პეტროგრადის ქუჩები.
ეგდო სისხლის მოარევი
ღროშა ბრძოლით გაშლილი,
რადგან გლეხკაცს მუშასთან
არა ჰქონდა კავშირი;
რადგან კაცობრიობას
ვინც მისცემდა ვანთიადს,
ჯერ არ ჩანდა პარტია—
ხალხის მხნელი პარტია.
ქვეყნის სისხლში ჩაბრძობა
ზეიმობდა ჯალათი—

იღდა სახრჩობელასთან სისხლისფერი ხალათით. გმირი ციმბირს მიჰყავდა უნდარმს დაბა—სოფლიდან, მეფეს ბოროკლისათვის რკინა აღარ ჰყოფნიდა. გაჰყოფდა არწივი

რუსეთს ორთავიანდაკ, მადრამ თავისუფლებას უკვე ქროდა ნიაგი; უკვე შორს აღარ იყო გზა დიდებით ფენილი— დაბა ულიანოვსკში დაიბადა ლენინი.

ლენინის პარტია

სტორიამ პარტია ბევრზე ბევრი იცოდა; ბევრი—მუხანათური საქმისათვის იბრძოდა. იყო ბევრი პარტია ორპირი და მწავრული, — ჩირად რომ არ უღირდა ბედ-იღბალი ჩაგრულის... მაგრამ, დღესაც იმედად რომ ბრწყინავს და ანთია, სულ სხვა იყო ლენინის გმირთაგმირი პარტია. შესძრა, შეაზრიალა მეფის ტახტი ხანძარით, ის გამოჩნდა ლამეში, როგორც ელვის ხანჯალი. სიტყვით, საქმით, ბრძოლებით

ერთად შეაკავშირეთ, მტარვალს ერთად დაჰკარით! და ამხედრდა სალაშქროდ ცხრაას ხუთში ქვეყანა, ყველგან თავგაჩეხილი ჯალათები ეყარა; დადგენ ბარკადებთან წარბშეკრული მონები და, თუმც მარცხით დასრულდა

ის პირველი ბრძოლები, მიხვდა ჩაგვრის სამეფო— მუთთალი და ცბიერი, — რომ არასდროს ჰყოლია მტერი ახე ძლიერი. არ შემდრკალა პარტია რბევითა და აკლებით, ხიშტით, სახრჩობელებით, ციხით, გადასახლებით; მართალ სიტყვას ლენინურს მახვილივით იქნევდა, ხმალს ფერავდა მამაცი, ახალ ძალებს იკრებდა.

გულში იმედს აჩენდა, ის ლენინმა გაზარდა, ის ლენინმა გაქედა. ხალხს ასწავლა ლენინმა: — ჩაქუჩი და ნამგალი

მართალი სიტყვა

მალზე ნაკლებ როდი ქრის ხშირად სიტყვა მართალი, და ჰა, სიტყვა ბეჭდური ვახდა ხალხის სარდალი. „პრავდა“ — ბოლშევიკური, ლენინური სიმართლე! „პრავდა“ — რევოლუციის ლამაზარი და სინათლე!

ახლა დიდი ლენინი საზღვარგარეთ ცხოვრობდა, ჯაშუში კი დაძრწოდა მთელ რუსეთში ბოროტად. საზღვარგარეთ ბეჭდავდა ერთ დროს „ისქრას“ ლენინი და რუსეთის საზღვარზე ფრთხილად გადმოფრენილი.

„ისკრის“ აზრის ნათელი თბილისიდან. ბაქოიდან „ბრძოლით“, „ბრძოლის ფურცელით“ მთელს რუსეთში დაქროდა. ვის არ ახსოვს ავლაბრის ქა და სტამბა ფარული და მესტამბე გმირების საქმე ლეგენდარული. ახლა „პრავდა“ თესავდა სიმართლეს და სინათლეს; იდგა რევოლუციის დიდი ბრძოლის წინა დღე.

შქუხდა ომი მსოფლიო მრისხანე და მზარავი; ვისთვის, რისთვის, ომობდა, არ იცოდა არავინ. მძვინვარებდა შიმშილი, ჯარი ჰყრიდა იარაღს, ევსებოდა ქვეყანას მოთმინების ფილა... სწორედ დროზე გაისმა მაშინ „პრავდას“ ძახილი: — დროა, მეფის ტახტიცენ შეაბრუნე მახვილი!

თეგპრვლის რეპოლუტცია

პრძანებ: უწესრიგობა, უგუნური განგაში ზვალვე დაუყოვნებლივ შეწყდეს დედაქალაქში! — სწერდა ასეთ ბრძანებას თავის ერთგულ მეთორბებს — პეტროგრადის გარნიზონს — ნიკოლოზ მეორე.

ხოლო „უწესრიგობას“, — როგორც მეფემ უწოდა, — ხალხის რევოლუციას წინ პარტია უძღოდა. ან მეფე და ან ხალხი! ბრძოლა იყო აშკარა. პუტილოვის ქარხანამ ძლევის დროშა გაშალა. პოლიციას შეებნენ გმირთაგმირი მუშებნი, სისხლით მორწყეს სატახტო პეტროგრადის ქუჩები.

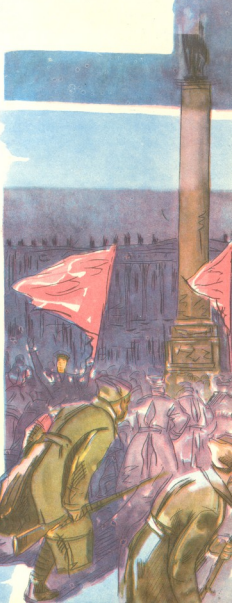
„ვბრძანებ: უწესრიგობა, უგუნური განგაში ზვალვე დაუყოვნებლივ შეწყდეს დედაქალაქში!“ — შეწყდეს!“ — იყო იოლი სათქმელად და საწერად.

„ვბრძანებ!“ — მეფის ბრძანება ვერ შესრულდა ამგერად.

„მისი უმადლესობის“ სურვილით და ბრძანებით სასწული არ მოხდა, ხალხს მიემხრნენ ჯარებიც... შეერთა მეფე ბრძანების აღსრულებას ჩვეული. შედრკა დასი მჩაგვრელთა ხალხისაგან ძლეული. მეფეს თვითონ ურჩიეს ტახტი ძმისთვის დაეთმო; გვიან იყო — ხალხს მეფე აღარ სურდა საერთოდ. ვაშა დააგუგუნეს, სიმღერები დასძახეს და სალდათურ ჩეჭმებით აიარეს სასახლე...

იქ, ოცდაშვიდ თებერვალს, — მყვება ხალხი მზილეელი, — პეტერბურგის საბჭოთა შედგა სხდომა პირველი. ქალაქში კი დროშები ენთო წითელ ღრუბლებად, შეგზაროდენს საბჭოებს — ხალხის ხელისუფლებას, ცეცხლში ორთავიანი არწივები ეყარა... მეფის ტახტის დამხოზას ზეიმობდა ქვეყანა.

(ბაბრძილმბა შემდებ ნომიარში)

ბლის კუნწულა

ნახატები პ. პანელაქიძის

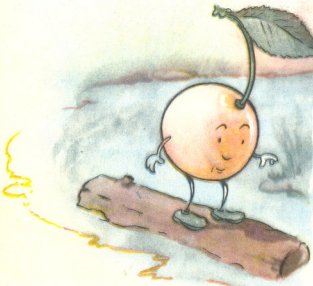

ბის კენწეროს ერთი პატარა კუნწულა ეკიდა. კუნწულას გოგრა ბალის ორი მარცვლი ება: გულკურკა და პირყვითელა! დღითიღვე მსხვილდებოდნენ ბლები, ფერს იწმენდნენ.

და აი, ბალი შემოვიდა!

ერთ დღეს ქვედა ტოტზე ჩოჩქოლი ატყდა: ხილით საესე კალათებსა და გოდრებს სადღაც ვზიდებოდნენ.

ამ ორომტრიალში კუნწულა ტოტს შესწყდა, პირყვითელა ყუნწს მოვარდა და ბლით საესე გოდორში ჩავარდა,

გულკურკამ კი თავი ველარ შეიმაგრა და ყუნწებიანად ფერდობზე დაგორდა.

ვინ იცის, როდემდე იგორებდა ჩვენი გულკურკა, რომ ფერდობი არ ჩათვებულიყო და მდინარეში ტყაპანი არ მოვლო. ბედზე, იქვე სულ ახლოს, წყალმა ნაფოტი ჩამოატარა. გაეხარდა გულკურკას, ყუნწებით გადაედობა. შეაჩერა და ზედ წამოსკუპდა.

მდინარემ იუკადრისა გულკურკას სითაშამე, ტალღები აფაფრა და უცნაუ-

რი მგზავრი თავისი ნაფოტა ტივით ნაპირზე გადაისროლა.

კარგა ხანს ვგლო გულკურკა თავბრუდახვეული. მერე ადგა, გაჰყვა ნაპირს და ერთ დიდ ეზოს მიაღწა. ეუცნაურა ხმაურიანი და ადამიანებით სავსე ეზო.

ნეტა ესადა ვარ?—გაიფიქრა და ერთ-ერთ საამქროს კარებთან მიგორდა. ამ საამქროსთან ბლით სავსე ყუთები იცლვებოდა.

გაიხარა გულკურკამ, იმედი მიეცა, იქნებ პირუცითელას სადმე თვალი მოეკრაო, და ერთი ყუთის ნანუქრალში შეძვრა.

— შენ სადღა მოძვრები, ჩვენც ძლივს ვეცვევით!—აყვირდნენ აქეთ-იქიდან ბლეზბი. ვიდრე გულკურკა პასუხს გასცემდა, ყუთი საამქროში შეიტანეს და რკინის ხეიმირაში მოაპირქევეს. შეშინდა გულკურკა, არ იცოდა, რა გზას დასდგომოდა. სამაგიეროდ მანქანამ იცოდა, — ბლისათვის ყუნწები უნდა წაეწვიტა.

— უუნწს ვერ შეველევი, ვერა!—შეწუხდა გულკურკა და ეცადა ხელიდან დასხლტომოდა მჭრელ დანას. მაშინ დანამ დასახმარებლად ზღვის ბაღახის გრძელი ჯაგრისი იხმო, გულკურკას ყუნწი წააწყვიტა და თან ცივი წყლის შეხფები მიასხურა.

უყუნწო, წყალნაპკურევი ბალი მოძრავ მაგიდაზე გადმოიშალა. დაფაცურ-

დნენ აქეთ-იქით ჩამწკრივებული თეთრ-ხალათიანი ქალები და ბაღს არჩევა დაუწყეს. გულკურკას მგზავრობაში ყუნწთან კანი ჩამუქებოდა. შეკრთა: წუნი არ დამდონო, ბაღსა და ბაღს შუა მალულად მოეფარა თვალი. იფიქრა, ვე არის სამშვიდობოს გავაღწიეო, რომ ახლა მეორე მანქანის ხეიმირაში ჩასრილდა.

— დაკ-დაკ, დაკ-დაკ! — ხმაურობდა მანქანა და კურკამოკლილ ბალს დაბლა ბადეზე ჰყრიდა.

— ყუნწი არ შემარჩინეს, კურკას რაღას მემართლებიან? — ისკუბა გულკურკამ და პირდაპირ უკურკო ბაღში გაერია.

ბალი ერთხელ კიდევ აჩუხჩუხეს წყლიან აბაზანაში, მერე თანატოლ ქვაბებში დაანაწილეს, შაქარი მოაყარეს და ხარშვა დაუწყეს.

მურაბა გამზადდა. გაწვინდა. მწკრივში ჩადგინეს მურაბიანი ქილოები სახუფ მანქანასთან საახლებლად. გულკურკა კურკის სიმძიმემ ფსკერზე ჩასძირა და მთელი მურაბა ზედ ზურგზე მოექცა. რამდენიც ახტა, იმდენი კურკამ სძლია და

ძირს ჩამოვარდა. ბოლოს ერთ ბაღს იხედავჯობა, რომ მიეწევა კიდევ. გაბრაზებული ბალი მობრუნდა და...

— პირყვითელა! — შესძახა გულკურკამ. ამ დროს — ბაკ! ქილას თავი დაესხრა! თავდახურული ქილები რკინის დაჩერეტილ, მოზრდილ კალათებში ჩააწყვეს, კაუჭი ამოსდეს და ვეებერთელა მხურვალე ქვაბში ჩაჰკიდეს, რომ მურაბას დიდხანს გემო არ წახდენოდა. ამ ნჯღრევაში გულკურკა ჩამოეცალა პირყვითელას. ახლა უკურკო პირყვითელა თავზე ტივტივებდა, კურკიანი გულკურკა კი ისევ ფსკერზე ჩაიძირა.

თუ რომელიმე თქვენგანმა ბლის მურაბაში კურკიანი ბალი იპოვოს, იცოდეთ, ის ჩვენი გულკურკა გახლავთ.

ოსტატი

უჩუხუჩუხი ჩაქვიანი

მალეძარა საათო,
თუ ოსტატი მქვიანო,
ისე უნდა მოგმართო.
სახლი აახშიანო,
ოცი წუთით წინ წაგწევ.
ადრე დაიწყებოდა;
და სკოლაში თინიკო
აღარ დიგვიანებს.

ნახატი ი. სევერინსა და
3. ჩარნახანი

ართბული დარაჯი

ნათალა მონაგვილი ნახატები რ. მახვილიძისა

დედამ რეზო შინ დატოვა და დაარიგა:
— ოთახი არ აურიო, მურია შინ არ
შეუშვა, ფისომ რძე არ მოგპაროს! თუ ყვე-
ლაფერს სუფთად დამახვედრებ, ცირკში წა-
გიყვან.

რეზო დეეთანხმა.

ის იყო, დედამ კარი გაიხურა და ტე-
ლეფონის ხარმაც დაიწვრიადა. რეზომ დინ-
ჯად აიღო მიდი და დიდი კაცივით ბოზი
ხმით უპასუხა:

- გისმენთ! ვინ გნებავთ?
- რეზო, ეს მე ვარ!—მორსმა თემურის
ხმა; იგი მებოზელი ბინიდან რეკავდა.
- რა გინდა?—ჰკითხა რეზომ.

— მე ახალი ბურთი მაქვს, გამოდი, ვი-
თამაშოთ!

რეზო ჩაფიქრდა, და უთხრა:

— ვერ გამოვად!—მერე ისევ ჩაფიქრდა
და ჰკითხა:—რა ფერისაა შენი ბურთი?

— ნახევრად წითელი, ნახევრად მწვანე,
შუაზე კი თეთრი ზოლი აქვს,—უპასუხა
თემურმა.

— დიდია?

— ჰო, ძალიან დიდია და ძალიან მაღლა
ხტის.

— მაინც ვერ წამოვად, მე აქ საქმე
მაქვს!—გადაქრით თქვა რეზომ და თვარი
კარისაკენ გაეჭკა.

— რა საქმე გაქვს?—გაუკვირდა თე-
მურს.

— ოთახს ვდარაჯობ!

— მერე და თოფი გაქვს?

— რად მინდა თოფი?

— აბა, უიარალო დარაჯი ვის გაუ-
გონია?!

— თოფიც მაქვს, ხმალიც და დამბაჩაც!

— მაშ მე თვითონ მოვად შენთან!

— მოდი!

რეზომ ყურმილი დაკიდა და ჩაფიქრდა.

მართლაც და, რისი დარაჯია, თუ იარა-
ლი არ ექნება?

სათამაშოების დიდი ყუთი გამოაცურა,

საჩქაროდ მონახა თოფი და მხარზე გადაიკიდა, დამბახა წეღში გაიკეცა, ხმალი მომარჯვა და გასწორდა. მერე სამხარეულოში შეირბინა, შესაფერი ზომის ქვაბი ამოარჩია და თავზე ჩამოიცივა. დარაჯს მუზარადიც ხომ უნდა ეხუროს!

ბრძოლაში საჭირლა ფარიც. ამისათვის კი ზედგამოჭრილი გამოდგა რძის ქვაბის ბრტყელი სახურავი.

ამ დროს თემურმააც შემოაღო კარი და გაფართოებული თვალებით შეხედა თავით ფეხამდე შეიარაღებულ რეზოს.

თუ მტერი მართლა დაესხმოდათ თავს, ძაშინ. რა თქმა უნდა, მარტო რეზოს გაუჭირებოდა გამკლავება; ამიტომ თემურიც საჩქაროდ შეიარაღდა. ორივე დარაჯს ფარმუზარადი ერთნაირი ჰქონდა, იარაღი კი ცოტა განსხვავებული. თემურს დამბახის მაგიერ კარის ძველი, გატეხილი სახედური გაეკეცა წეღში. ზეღში ახალ მთავარსავით მოხრილი, დამტვრეული სკამის ფეხი ეკერა

დარაჯები ჯერ კიდევ გულდაგულად ეყრდნობოდნენ, რომ უეცრად სამხარეულიც ნმაური მოესმათ.

რეზო ფეხაკრეფით მიოხანდოდა სამხარეულს. მას თემურიც მიჰყვა.

და აი, რა დაინახეს:

დიდი, გრძელბეწვა კატა მალდა თაროზე აბრძანებულნიყო, სახურავადი ქვაბთან მოკვდათნა და პირდაპირ ქვაბიდან მიირთმევდა რძეს. ეტყობოდა, ძალიან მოსწონდა გემრიელი რძე. ერთი ორჯერ უღვაშებზე თათიკ კი გადაისვა ვაჟაკურად. მან შეიარაღებულ გულშაგებს ცერად გადმოხედა და არხეინად განაგრძო რძის ხეწყა.

აბა ამას როგორღა მოითმენდნენ თავით ფეხამდე იარაღში ჩამჯდარი დარაჯები?!

დაიწყო საშინელი ბრძოლა; თავზედ ფისლს პირველად მსხვილი კარტოფილი მოხვდა. ის თაროდან გადმოხტა და თან ტაფა და ორი ქვაბი გადმოიყოლა. ხმაურმა უფრო მეტად დასცა თავებარი, კურკლის კარდას მიაშურა

გადაყურადვებული გრაფინიდან წყადი იღებენ-
ბოდა.

— არ გაუშვა, არ გაუშვა! — დაიძაბა რეზომი, როცა კატა კარს ეცა, სწორედ ამ დროს გაიღო კარიც, რეზოს დედა შემოვიდა და იკითხა:

— რა ამბავია, რა მოხდა?

რეზო დაიბნა და მხოლოდ ახლა გადახედა იქაურობას. კატამ დრო იხელთა და გარეთ გავარდა.

— რა მოხდა, რეზო? — ისევ იკითხა შეშინებულია დედა.

— კატამ რძე მიოპარა და... გავაგდეთ! — წაიღულღულა რეზომ.

დედამ შუბლი შეიკრა, მაგრამ არაფერი თქვა, საგარეო ტანსაცმელი გაიხადა და სამზარეულოში გავიდა.

თემური მალე წავიდა შინ.

მარტლად დარჩენილი რეზო ჩაფიქრდა: ნეტავ დედა თუ წაიყვანს ცირკში? ნახევარ საათში დაიწყება წარმოდგენა... ბოლოს ვეღარ მოითმინა და გაუბედავად ჰკითხა:

— დედა, ცირკში წავაღო?

— წავაღო. როცა ყველაფერს მოვაწესრიგებ. ასე ხომ ვერ დავტოვებოთ ოთახს?! — შშვირად უპასუხა დედამ და მარჯვად დაიწყო იატაკის წმენდა. რეზო ჩუმად იჯდა და თვალყურს ადევნებდა მას.

როცა დედამ ოთახისა და სამზარეულოს დალაგება მოათავა, თითქმის ერთი საათი გავიდა.

საცირკო წარმოდგენის პირველი მოქმედება უკვე დამთავრებული იყო.

დასამადად, მაგრამ იქ ისეთი ბრძოლა აუტრეხეს ბიჭებმა, რომ ქურჭლის ნამსხვრევები გაიფანტა იატაკზე.

გაცეცხლებული რეზო ხმლით დაუდევნა კატას, ის კი ოთახში შევიდა... ჰაერში დაქროდნენ ბალიშები და მუთაქები, სქელი წიგნები, ფანქრების კოდოფები, თემურმა პატარა სკამიც კი გაისროლა ორჯერ. სუფრა ძირს ეგდო,

ლ ე ლ ვ ი

ხუთი შვილიშვილი ზეეს მამუ მანუ-
ნარს, ხუთივე ზიჟა, ხუთივე ვაჭტუხა
მას წიხარ.

მანუსარს ეხო სავსე მამღვით,
პღვით, აჭტვით, ღვღვით, ზეგარს
სახლს უკან რომ მადღავ, ვანოჩა ღღვ-
ვის ხეი, ისეთი ღღვით არავის აჭტ.

— საღვთისო ღღვით იჭტენს სანოს-
ელამდე დეკრთვით, — თუჟა მამუთ, —
ახლა მხოლოდ სხვადღით მადღავი დარჩა.
ხელამდე უფრო დამწიფვება, დე-
ტატება ვინ ვერ მოითამება!

— მოითამება! — დასამზღა ხუთივე
მეგარს ასე არ მოხდა.

შეოჯღვლის მამუ მანუსარსა შვილი-
შვილგებს უთხრა:

— იჭტენსი ერთი მოთმენელი უ-
ფილას. გავსულა წიხელ ღღვით, საღვთ-
ისო შვეუქმისა და სხვადღიოც გავწე-
ქვით!

ზიტებას ერთმანეთს ვადახველეს.

— ვერ ვიციარ, ვინ იყო, — ვანაგებობი
მამუთ, — ხუთივეს ერთმანოდა ვაკეთაო,
ერთმანეთის შეგებარო! — გამოტყველეს, ვინ-
ცა ის ესმეწვლია, სულ ერთია, ვაკოვებს!
— როგორ?

— არც არავინ შეტყველეს, არც არავის
კეთობე და საღვთის კი წეკოღვინეს!
იფიქრეს ზიტებას, იფიქრეს, შეგებ
სახლის ქვეშ მოითამება თავი და ვა-
კობეგამოკობეს!

— შენ იყავი?
— არა!
— შენ იჭტებოდდი!
— არც შე!

უველამ უარო ვანიცხადა, მოიღონენ
მამუსარს. მამუთ ისევე გაიშვარა; ღღვ-

ვის ქუდი აჩვენებდა და საღვთის მამ-
ღვითად აღმოუჩინა ზიტები დღვლო-
დნეს საღვთის.

შეგ წავიდა, ერთი მამუთ გამოჩინდა.
— დამხვევით და ხვევებით წინ და-
წავალი!

ზიტებას ასე მოიტყვერნენ. მამუთ ვერ
კოტეს თითველი დამედა, მერე ვიფი ათ-
ლოგებრა, შეგვედ ზუგოკობის მოღვა-
თისათვისაც შეგებრა, ზიღვთს მერას-
თან მამუთმა წაიკონა და ჰკობა:

— ვეწვუს თუ არა ერთმანეთები?
— ვეწვუს!

ზიტები მერასს შემოხვევინეს.

— როგორს დამწიფვებთ! — ვაკოვარ-
ე უკველამ.

— მამუ რა ვგონამ ღღვით რომ მოი-
თე, ზეგმა მამუ ვაგონი, შეგ მინდა, გამოი-
ქეც, ხელდაუწამელი დამეცა და ასე ზეგს
მეგებრა ღღვით ვადღვთავა სამეგებ-
რო. — თუჟა მამუთ და გამოთმება დამ-
თავრა.

ბაღის სიხარული

მეგობარი

არამს სიხარულიც
— აქვარამ ზიტები,
მამუთ მამუთ მოიარ,
ვეკოვებოდა მამუთს,
— რა რა რა — რა რა რა —
მამუთის
მამუს წელო მამუთ,
— ზეგმა წელო, ზეგს მამუთ,
დათმის ღვთის.

სიხარულიც ზეგმა,
ზეგს მამუთ,
ვეკოვებოდა მამუთს,
— რა რა რა — რა რა რა —
მამუთის
მამუს წელო მამუთ,
— ზეგმა წელო, ზეგს მამუთ,
დათმის ღვთის.

ანა ხანაგაძე

ვალდის სიცრუე უკვარდა. სოკვერ
ისეთ გასათვარ ტყუილს იტყოდა, ვუ-
ლას უკვირდა, ვინ ასწავლა ასეთი მო-
სერხებული ტყუილის თქმა.

ერთ საღამოს მამამ გასეთიდან ამოი-
კითხა: სოთხარკში ინდოეთიდან უზარ-
მახარი სწილი მოიყვანესო, და ვალი-
კო კვირა დღეს სოთხარკში წაიყვანა.

სწილოს გრძელად ჩამოშვებული სორ-
თუმი, გრძელი ეშვები, მორკვივით დი-
დი ფეხები და ზაწია კუდი ჰქონდა. ერთ-
მა ზატარა ბიჭმა წითელი ვაჟა-
შესთაყანა. ხოლო როცა სწილომ სორ-
თუმი გაუწოდა, ბიჭს შეეშინდა, სელი
უკანვე წაიღო და შორიანლოდნ დაუ-
წო ცქერა. სწილომ გაჯანყებით დაი-
ფურტუნა და ბიჭს დუკები შეეფებდა
შეაჯარა.

— მამა, სწილოს რა მოუვიდა? —
ჰკითხა გაკვირვებით ვალდისკო.

— რა და, ბიჭმა რომ მოატყუა და
ვამლი აღარ მისცა, სწილო გაბრაზდა:
ფუი, შენ რა ვაქვაცი ეთოილხარო!

პალა გოგაძე

პატარები იმ კვირას
ერთად ისხდნენ ზღვის პირას;
უცბად ერთი წამოხტა,
რას უტყერის, რა მოხდა?
წინწაწვდილი კისერით
მოჭრის კობტა გლისერი!
თან კვალს ტოვებს
ტალღებში.
ახმაურდნენ ბაღლები,
თინამ უთხრა მეგობარს:

გლისერი

— სუ, ნუ ყვირი, გეყოფა,
ის გლისერი, გაფიცებ,
იმ ცხვირს მაღლა რად იწევს?
აღბათ, რომ არ გაცივდეს,
სურს, ზღვას ჩქარა გასცილდეს!
— ცხვირანწევით სრიალი
გლისერს მართლაც სჭირდება:
წყალში ცხვირი რომ ჩაჰყოფს,
სუნთქვა გაუჭირდება! —

თარგმნა კ. გოგიაშვილმა

დამთავრა ღაღიმ და
ნაპირისკენ წავიდა.
ბიჭმა ჩაიხიოხიოთა
და წარმოთქვა რიხითა:
— როგორ მიყვარს გლისერი,
ღამაში და ცისფერი,
გვავებმა რა იცით,
დამიჯერეთ შიშინანს:
ასე ტურავს იმიტომ,
რომ პაჭუა ცხვირი აქვს!

გაგალო

არაღონ ქარაძე

ნახატები შ. ხაბაძისა

ზღაპარი

წინათ მამალი გარეული ფრინველი იყო და ტყეში ცხოვრობდა. ოღონდ ეს კია, რომ ფრენა არ ესწრებოდა და ბიბილოებიც თეთრი ჰქონდა. როგორც კი მტაცებელ ფრინველს დაინახავდა, — არწივს, ძერას ან ქორს, მაშინვე ფუღურობი შერგებდა თავს.

ერთხელ ადამიანმა უთხრა მამალს:

— ეგ რა ცხოვრობაა, თუ მუდამ შიშში იქნები? დარჩი ჩემთან და მტრებისგან მე დავიფარავ.

გაეხარდა მამალს, დათანხმდა.

— სამაკეოროდ უნდა იშრომო, — უთხრა ადამიანმა მამალს.

— უნდა ვიშრომო? რა ვაკეთო? — ჰკითხა მამალმა.

— დილადრიან უნდა იეივლო და გამადვილო, — დაუმატა ადამიანმა.

— ერთხან! — შესძახა მამალმა. — მამ მე შენზე ადრე უნდა ვაკვივლო? არა. მშობილო, შენ შენთვის, მე ჩემთვის...

გავიდა დრო-სანი. ერთ დღეს მამალი ტყიდან გამოვიდა და ჟინისაკენ გაეშურა. კალო გაელეწათ და მარცვლები შობნეულიყო. მამალსაც ეს უნდოდა.

უცბად, სად იყო და სად არა, ქორმა ჩამოქროლა, ირთო გააკეთა, რომ მამალი ტყისაკენ არ გაქცეულიყო. მამალს შიშისგან გააქროლა. ტყისაკენ ვერ წავა — ქორი მოდის. ადამიანისაკენ წა-

ვიდის? სირცხვილია, შრომაზე უარი უთხრა. რა ქნას?

ბოლოს იკადრა ადამიანისაკენ გაქცევა და დავივივდა:

— ეივ-ლი-ეივო! მიმეღე-ე!

ადამიანმა ქორს ჯოხი ესროლა. ქორი დაყროთა და გაფრინდა.

მაშინ იყო, რომ შერცხვა მამალს და ბიბილოები გაუწითლდა.

მივიდა ადამიანთან და უთხრა:

— მადლობელი ვარ, რომ მისწინა მტრისგან! დამტოვე შენთან, და ეოველი დილას გაგავიციებ!

მას შემდეგ დარჩა მამალი ადამიანთან და აფეიუმის მას ეოველ დილით.

ჩვილი

ხატვალთა მოგზაურობის შემდეგ გამოვლენის ვერ კიდევ პეტროლიკის და დინათურის სინათლეზე გაუჩინებელი მუშობლები: მამალი, ცხენი, ძველი დედა და, ვინ მოთვლით, კიდევ ვინ უცებ თვალს ამოიჩინა ერთი პატარა ჩვილი. ჩვილი იყო ახალი ხატვის ძალი. ჩვილი ღიანი ხატვის ძალი. ჩვილი ღიანი ხატვის ძალი.

— აქვს, პატრონო ხარ აქ ნუ ვეშინია მეოხი, — მოსესმა უფროდობის და დედოფლის ხმა, რომელიც ხატვას იჯდა და პატარას ზე შემოკვრივდა — ის ამოის დახვედა, რომ ღამის

გვერდი ვასკილოს ეუცებენ, მამ ჩა იქ ნებას — ამხლოდეს ხატვის ძალი.

— იმერტომ ამხლოდეს, რომ ერთი თვე აქა ხარ და ახათხე უღელულობს — დამბურტყენი დათქვამა.

— თუ აქა, ახათხე წაიყვანეს, ვის ჩად უნდა? — მიფურტყენი ცხენის გათვლიდა. მალანია ხაზით გაიქცა.

— დედა, აი, ის დედოფალია მითხე ჩა! — მოის აჩვენებდა ღამის ცხენს.

— ნეტავი შენ, რომ უცებ მიღებარ, — წამოხატულა უფროდობის ხმა. გამოიშვიდობებინა უფრო კი მოეაჩინა-

ჩა, რომ იმ გაციონს ვადამცეს ვაყო- ნამ ველზე ნათხარ და ვათქვამს სახ- ლისკენ. მამსაც მშვენიერ საწოლში დამსწრეს ვარსებო სურბოთ თვინები და თინებები დამაწყო. მამამ ღამს ზღ- ნებრებს დიდხანს არ ვაგრძელებული ვით დღეს ტანტიდან ვადამოვეორდი და იატაკზე მირკვე დავეცო ვილაკამ თავზე უფრო დამსრეცა. ღამს მატარობიკე მოყარ- და იმის მიყოფად, რომ ზემოთის თბები ვაფორებობი, სულ მომხრო.

— უა, ჩა უღამანო, — ამბობს ის. შემდეგ ღამს არმოხობინ ვინ ვამხლა და ხელახლა იატაკზე ვადამხროდა. მე ღლიერ შევინა. უცებ ღამს კაცა მო-

მამსწრედ, დამბრის და უფრო ხმა სურბოდა.

— ნუ გვეჩვენებ, ღამს თამბიკო ძლიერ გურბობილებელი ზეწეო. ამ ერთ თვეში სამი დედოფალი ვატყვია შენ ზემოთ ხარ.

— შეგ, სულ ამომ ამბობ? — ვითხე ხმის კაცალი.

— ხედას მვეზოფამ წაყვინ უფრო ხატვას.

მთად, მამ აქეთ უფროდობის ტატის ქვეშ აღმო, მეს მალე იმ დედოფლებ- ხის მვედი მომვლის.

გ ა მ ო ო მ ა ნ ე

მეკიდხანს ვამხე დია, ცოხურ სურბის ზეცა ხელი, სწია, სწია, ვამბოძია, მარის ვამბოძია უფროდობი, მერე ირეცო, ვერ მოხარეო

მამის დედა ვესხებელი ვაყარბის, უფინობს, დანს, დამაჩნა — უფროდობს იჯრა კავხანია, ჩა ხანია წედალი მუხეა.

არ იმობებს ტუნზე ურჩანს. უფროდობს ვამბოძია, დღეს კანხანა ხარ დია. მარეცო, თუ მამსებობს, ჩამოფინა ვინს დია!

ა ნ ე ა რ ა მ ა რ ი ო ს

თანს ვაფუობზე დამბოჯი უფროს. ვერ ამუფებს მერსზე, ირათხეებს და ვეწერებს. ვადბს არ ვეფებს

ვვერდი ვეწეო თანს, სოლი მამსწრე იჯდა. მუხეც და წიხე. სოცი მუწეწე, სოციც აქეთ უხელ, სოციც ვამბოძია.

სოცი ვამბოძია. მადის ცოლაც დამხე და ამწეწეებს მუწე. მამსებურე არ მუწე, ახლა არის ზემეც.

ახალი ბელურა

იპოტეზა ზღაპარი

იყო და არა იყო რა, იყო ერთი მო-
ხუცი ცოლ-ქმარი. გულკეთილ ბერი-
კაცს ჰყავდა ბელურა, რომელსაც თვა-
ლის ჩინივით უფრთხილდებოდა. მაგრამ
მისი ცოლი კი ბოროტი იყო. ერთხელ
დღედაბერი სარეცხს რეცხავდა. ბელურა
მიფრინდა და სარეცხისთვის მომზადე-
ბულ სახამებელს დაუწყო კენკვა. დღეა-
ბერი გაბრაზდა, ბელურას ენა მოსჭრა
და სახლიდან გააგდო.

ბერიკაცი ტყიდან შინ რომ დაბრუნ-
და, ნახა, ბელურა გაფრენილიყო, და
ცოლს ჰკითხა: რა მოხდაო? დღედაბერმა
უთხრა, ბელურას ენა მოვაჭერი და შინი-
დან გვაგდე, სახამებელი შემეჭამაო.

ბერიკაცს ძალიან ეწყინა ეს ამბავი
და საყვარელი ჩიტის სამეზნად გაემარ-
თა. მიდიოდა ზღაზე და იძახდა:

— სადა ხარ, ჩემო ბელურავ?

და აი, ერთი მთის ძირას ბერიკაცი
შეხვდა თავის დაკარგულ ბელურას. ბე-

საბავშვო გამომცემლობა

ლურამ თავისთან წაიყვანა, გაუშალა მშვენიერი სუფრა და ძალიან კარგად გაუმასპინძლდა.

ბერიკაცი რამდენიმე დღე სტუმრად დარჩა ბელურასთან და ისიც ყოველდღე მეფურად უმასპინძლდებოდა. ბოლოს ბერიკაცმა შინ დაბრუნება გადაწყვიტა.

ბელურამ საჩუქრად ორი კალათა შესთავაზა. ერთი მძიმე იყო, მეორე მსუბუქი.

— მე მოხუცი ვარ, ღონე აღარ მაქვს და მსუბუქ კალათას წავიღებ, — თქვა ბერიკაცმა, მოიკიდა ზურგზე კალათა და გულდაწყვეტილი დაემშვიდობა ბელურას და მის ოჯახს.

როდესაც ბერიკაცი შინ დაბრუნდა, ცოლი ძალიან გაბრაზებული დაუხვდა და ლანძღვა დაუწყა:

— სად იყავ ამდენ ხანს?

— ბელურასთან ვიყავი სტუმრად. ეს დაწული კალათა გამომატანა საჩუქრად, — უპასუხა ბერიკაცმა.

გახსნეს კალათა, რომ ენახათ, რა იყო შიგ, და ჰოი საოცრებაე! კალათა ოქროვერცხლით და თვალ-მარგალიტით იყო გაჭედვლილი.

ბოროტმა, ხარბმა დედაბერმა ასეთი სიმდიდრე რომ დაინახა, ბუზლუნი შეწყვიტა და სიხარულით ცას დაეწია.

— მეც ვესტუმრები ბელურას და კარგ საჩუქარსაც მივიღებ, — თქვა მან, ქმარს გამოჰკითხა. გზა და გასწია.

დედაბერი გაჰყვა გზას და ბელურას შეხვდა.

— კეთილი იყოს ჩვენი შეხვედრა, ბოროტონო ბელურა! რა ხანია მინდოდა თქვენს ნახვა! — შესძახა ცბიერმა დედაბერმა.

ბელურა იძულებული იყო დედაბერი შინ მიეპატიო. თუმცა არც ისეთი მეფური სუფრა გაუმართავს და არც საჩუქარზე დაუძრავს კრინტი. დედაბერმა მაინც იხტიბარი არ გაიტეხა და სთხოვა, სამახსოვროდ რამე მაჩუქეო.

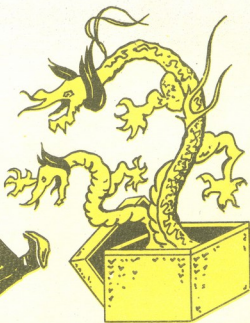
ბელურამ მასაც ორი კალათა შესთავაზა. ხარბმა დედაბერმა მძიმე კალათა აირჩია, დაემშვიდობა ბელურას და წამოვიდა.

გზაში გულმა არ მოუთმინა და კალათა გახსნა. იქიდან ქვეწარმავლები ამოკვივდნენ და ბოროტი დედაბერი დაკბინეს.

ამის შემდეგ ბერიკაცმა ერთი ბიჭი იშვილა და ბედნიერად ცხოვრობდა.

ინგლისურიდან თარგმნა იანა დოლიძემ

ნახატები მ. კოინიზვილისა

6.50/202

პ ა ნ ტ ა

ამოცანა

კალათაში ჰქონდა ნატას მოკრეფილი პანტა. ნაკადულზე რომ გადახტა, პანტა დაეფანტა. ორი წყალმა წაიღო, და სხვა აკრთა ყველა.

ხუთი დედას უთავაზა, სამი მისცა გელას. ამის შემდეგ დარჩა კიდევ ორი ცალი პანტა, აბა მიხვდი: სულ რამდენი პანტა ჰქონდა ნატას?

ლ. კეკელიძე

ნახატები ბ. შოსნიშვილისა

გამოცანები

დღე-ღამე ტკბილეულს ამზადებს. შრომისმოყვარე მწერია, იმ ყვავილს წაეტანება, რომელსაც ტკბილი წვენი აქვს.

კული აქვს პარაშუტივით, თვალს კურდღელივით აცეცებს, ტანად პატარა ცხოველი ბინადრობს მალალ ნაძვებზე.

ლამის მწერიან პატარა, ხან გაანათებს—ხან არა

ალ. საინოვანი

გივი ჭიჭინაძე

კლდეებზე სწრაფად მხტომელი ლამაზი, წვერებცანცარა, ზოგი თეთრია თოვლივით ზოგჯერ რუხი და ნაცარა.

ბ. იკვავილი

ყდის მხატვრობა ენოქიანის ალ. გიგოლაშვილის

რედაქტორი იოსებ ნონეშვილი. სარედაქციო კოლეჯი: ა. ვარშაველი, კ. გოგილაშვილი, მ. ყვალა მრეველიშვილი (რედაქტორის მოადგილე), ი. სიხარულიძე, ნ. უნაუქოშვილი, შ. ცხადაძე (სამხატვრო რედაქტორი) **ბაგოცხმის ოცდაპირველი წელი** **ფასი 2 ზან**

Д И Л А — ежемесичный детский журнал ЦК АКСМ Грузии № 19, октябрь, 1957 г. Тбилиси, Прогр. Печатня № 51, 3-37-38, გამოც. წყ. № 448 ს.ს.ს.ს. წყ. № 172 ტარაქა 15000 ლ 01289 ხელმოწერილია მსხაბეზად 7/IX 1957 წ. ვერძოლი დაქმნილია ლაიო-ოცხებურ სტუდია დასაქმ.